

**ELEKTRONICZNE POSTĘPOWANIE
ADMINISTRACYJNE**

**Zmiany w Kodeksie postępowania
administracyjnego wprowadzone w
ustawie o informatyzacji**

**dr Grzegorz Sibiga
Instytut Nauk Prawnych PAN**

Geneza zmian w k.p.a.

Zmiana w art. 63§1 k.p.a. - ustawa z dnia 29 grudnia 1998 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z wdrożeniem reformy ustrojowej państwa (Dz.U. Nr 162, poz. 1126).

Nowelizacja 2005 – zmiana w k.p.a. dokonana w art. 36 ustawy z 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 64, poz.565)

Nowelizacja 2010 – zmiana w k.p.a. dokonana w art. 2 ustawy z dnia 12 lutego 2010 r. o zmianie ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 40, poz. 230)

Wejście w życie – 17 czerwca 2010 r.

Cele zmian w k.p.a.

- 1) **Korekta przepisów k.p.a. wprowadzonych w noweli 2005 r.**
- 2) **Nowe rozwiązania**
 - a) dostęp on-line do akt sprawy
 - b) zakaz żądania zaświadczenia na potwierdzenie faktów lub stanu prawnego
- 3) **Większe wykorzystanie w postępowaniu administracyjnym instytucji określonych w ustawie o informatyzacji (e-PUAP, centralne repozytorium wzorów dokumentów elektronicznych).**
- 4) **Wprowadzenie zbliżonych rozwiązań w k.p.a. i Ordynacji podatkowej**

Zmiany w k.p.a.

1) Obecnie:

Art. 14. § 1. Sprawy należy załatwiać w formie pisemnej.

2) Według noweli k.p.a.:

§ 1. Sprawy należy załatwiać w formie pisemnej lub w formie dokumentu elektronicznego, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. Nr 64, poz. 565, z późn. zm.), doręczanego środkami komunikacji elektronicznej.

3) Definicja „dokumentu elektronicznego” (art. 3 pkt 2 ustawy o informatyzacji):

„dokument elektroniczny - stanowiący odrębną całość znaczeniową zbiór danych uporządkowanych w określonej strukturze wewnętrznej i zapisany na informatycznym nośniku danych”

Zmiany w k.p.a.

Obecnie:

Art. 39¹. § 1. Doręczenie może nastąpić za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu przepisów o świadczeniu usług drogą elektroniczną, jeżeli strona:

- 1) wystąpiła do organu administracji publicznej o doręczenie albo
- 2) wyraziła zgodę na doręczenie jej pism za pomocą tych środków.

§ 2. Minister właściwy do spraw informatyzacji określi, w drodze rozporządzenia, strukturę i sposób sporządzania pism w formie dokumentów elektronicznych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. Nr 64, poz. 565), a także warunki organizacyjno-techniczne ich doręczania, w tym formę urzędowego poświadczania odbioru tych pism przez ich adresata oraz sposób udostępniania ich kopii, uwzględniając potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa przy stosowaniu pism w formie dokumentów elektronicznych oraz sprawność postępowania.

Według noweli:

Art. 39¹. Doręczenie następuje za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. Nr 144, poz. 1204, z późn. zm.), jeżeli strona lub inny uczestnik postępowania:

- 1) wystąpił do organu administracji publicznej o doręczenie albo
- 2) wyraził zgodę na doręczenie mu pism za pomocą tych środków.

Zmiany w k.p.a.

Obecnie (elementy dodane nowelizacją podkreślone):

- Art. 46. § 1.** Odbierający pismo potwierdza doręczenie mu pisma swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.
- § 2.** Jeżeli odbierający pismo uchyla się od potwierdzenia doręczenia lub nie może tego uczynić, doręczający sam stwierdza datę doręczenia oraz wskazuje osobę, która odebrała pismo, i przyczynę braku jej podpisu.
- § 3.** W przypadku doręczenia pisma za pomocą środków komunikacji elektronicznej doręczenie jest skuteczne, jeżeli w terminie 7 dni od dnia wysłania pisma organ administracji publicznej otrzyma potwierdzenie doręczenia pisma. W razie nieotrzymania takiego potwierdzenia organ doręcza pismo w sposób określony w przepisach niniejszego rozdziału dla pisma w formie innej niż forma dokumentu elektronicznego.
- § 4.** W celu doręczenia dokumentu w formie dokumentu elektronicznego organ administracji publicznej, z zastrzeżeniem § 6, przesyła na adres elektroniczny adresata informację zawierającą:
- 1) wskazanie, że adresat może odebrać dokument w formie dokumentu elektronicznego;
 - 2) wskazanie adresu elektronicznego, z którego adresat może pobrać dokument i pod którym powinien dokonać potwierdzenia doręczenia dokumentu;
 - 3) pouczenie dotyczące sposobu odbioru dokumentu, a w szczególności sposobu identyfikacji pod wskazanym adresem elektronicznym w systemie teleinformatycznym organu administracji publicznej oraz informacji o wymogu podpisania urzędowego poświadczenia odbioru w sposób wskazany w art. 20a ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.
- § 5. Warunki techniczne i organizacyjne doręczenia dokumentu w formie dokumentu elektronicznego określają przepisy ustawy, o której mowa w § 4 pkt 3.
- § 6. Doręczenie dokumentu w formie dokumentu elektronicznego do podmiotu publicznego w rozumieniu przepisów ustawy, o której mowa w § 4 pkt 3, następuje przez elektroniczną skrzynkę podawczą tego podmiotu, w sposób określony w tej ustawie.

Zmiany w k.p.a. - doręczenia

I. Dwa rodzaje doręczeń:

- 1) Do podmiotu publicznego na jego ESP – bez względu na to w jakim charakterze uczestniczy w postępowaniu
- 2) Do innych odbiorców (obywateli) – dwuetapowe doręczenie:
 - a) zawiadomienie przesłane na adres elektroniczny odbiorcy
 - b) pobranie dokumentu z systemu teleinformatycznego organu oraz potwierdzenie doręczenia dokumentu

II. Brak fikcji doręczenia - w jednym i drugim przypadku 7-dniowy termin na odebrania, po którym następuje „doręczenie tradycyjne”

Zmiany w k.p.a. - doręczenia

Warunki techniczno-organizacyjne doręczeń:

1) „§ 5. Warunki techniczne i organizacyjne doręczenia dokumentu w formie dokumentu elektronicznego określają przepisy ustawy (...)”

2) Delegacja – art. 16 ust.3 u.inf.

Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) warunki organizacyjno-techniczne doręczania dokumentów elektronicznych, w tym reguły tworzenia elektronicznej skrzynki podawczej,
 - 2) formę urzędowego poświadczania odbioru dokumentów elektronicznych przez adresatów,
 - 3) sposób sporządzania i doręczania pism w formie dokumentów elektronicznych,
 - 4) sposób udostępniania kopii dokumentów elektronicznych oraz warunki bezpieczeństwa udostępniania formularzy i wzorów dokumentów – uwzględniając minimalne wymagania dla rejestrów publicznych i wymiany danych w postaci elektronicznej oraz potrzebę usprawnienia i ujednoczenia obiegu dokumentów między podmiotami publicznymi
- 3) **Obecne rozporządzenie Prezesa RM z dnia 29.09.2005 r. (Dz.U. Nr 200, poz. 1651)**

Wyjątek – doręczenie „wezwania uproszczonego”

Art. 55. § 1. W sprawach nie cierpiących zwłoki wezwania można dokonać również telegraficznie lub telefonicznie albo przy użyciu innych środków łączności, z podaniem danych wymienionych w art. 54.

§ 2. Wezwanie dokonane w sposób określony w § 1 powoduje skutki prawne tylko wtedy, gdy nie ma wątpliwości, że dotarło do adresata we właściwej treści i w odpowiednim terminie.

Zmiany w k.p.a.

Obecnie:

art. 57

§ 5. Termin uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem pismo zostało:

- 1) wysłane w formie dokumentu elektronicznego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, za poświadczeniem przedłożenia, do organu administracji publicznej.**

Według noweli:

- 1) wysłane w formie dokumentu elektronicznego do organu administracji publicznej, a nadawca otrzymał urzędowe poświadczenie odbioru.**

Zmiany w k.p.a. - UPO

Pojęcie UPO (art. 3 pkt 20 u.inf.):

Urzędowe poświadczenie odbioru – dane elektroniczne dołączone do dokumentu elektronicznego doręczonego podmiotowi publicznemu lub połączone z tym dokumentem w taki sposób, że jakakolwiek późniejsza zmiana dokonana w tym dokumencie jest rozpoznawalna, określające:

- a) pełną nazwę podmiotu publicznego, któremu doręczono dokument elektroniczny,**
- b) datę i godzinę doręczenia dokumentu elektronicznego rozumiane jako data i czas wprowadzenia albo przeniesienia dokumentu elektronicznego do systemu teleinformatycznego podmiotu publicznego,**
- c) datę i godzinę wytworzenia urzędowego poświadczenia odbioru**

Zmiany w k.p.a.

Obecnie:

Art. 63. § 1. Podania (żądania, wyjaśnienia, odwołania, zażalenia) mogą być wnoszone pisemnie, telegraficznie lub za pomocą dalekopisu, telefaksu, poczty elektronicznej albo za pomocą formularza umieszczonego na stronie internetowej właściwego organu administracji publicznej, umożliwiającego wprowadzenie danych do systemu teleinformatycznego tego organu, a także ustnie do protokołu.

Według noweli:

§ 1. Podania (żądania, wyjaśnienia, odwołania, zażalenia) mogą być wnoszone pisemnie, telegraficznie, za pomocą telefaksu lub ustnie do protokołu, a także za pomocą innych środków komunikacji elektronicznej przez elektroniczną skrzynkę podawczą organu administracji publicznej utworzoną na podstawie ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

Wniesienie podania – znaczenie ESP

- 1) **Jedynie wniesienie podania na za pomocą elektronicznej skrzynki podawczej stanowi sposób złożenia podania w rozumieniu art. 63. § 1 k.p.a. Przesłanie dokumentu w inny sposób środkami komunikacji elektronicznej (np. na adres poczty elektronicznej pracownika urzędu) nie stanowi podania w rozumieniu w/w przepisu.**

- 2) **Wyjątki:**
 - a) **skargi i wnioski w rozumieniu Działu VIII k.p.a. - rozporządzenie RM z dnia 08.01.2002 r. w sprawie organizacji przyjmowania skarg i wniosków (§ 5 „za pomocą poczty elektronicznej”).**
 - b) **podania składane na podstawie ustaw szczególnych, które nie ograniczają możliwości składania podań jedynie za pomocą ESP.**

Zmiany w k.p.a.

Obecnie:

Art. 63. § 3a. Podanie wniesione w formie dokumentu elektronicznego powinno:

- 1) być opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu, przy zachowaniu zasad przewidzianych w przepisach o podpisie elektronicznym, oraz**
- 2) zawierać dane w ustalonym formacie, zawarte we wzorze podania określonym w odrębnych przepisach, jeżeli te przepisy nakazują wnoszenie podań według określonego wzoru.**

Według noweli 2010:

§ 3a. Podanie wniesione w formie dokumentu elektronicznego powinno:

- 1) być uwierzytelnione przy użyciu mechanizmów określonych w art. 20a ust. 1 albo 2 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne oraz**
- 2) zawierać dane w ustalonym formacie, zawartym we wzorze podania określonym w odrębnych przepisach, jeżeli te przepisy nakazują wnoszenie podań według określonego wzoru.**

Bez zmian: tryb wnoszenia skarg i wniosków – rozporządzenie RM z dnia 08.01.2002 r. w sprawie organizacji przyjmowania skarg i wniosków (§ 5 „za pomocą poczty elektronicznej”)

Zmiany w k.p.a.

I. Sposoby uwierzytelnienia:

- 1) opatrzenie bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu, przy zachowaniu zasad przewidzianych w przepisach o podpisie elektronicznym, oraz
- 2) opatrzenie podpisem potwierdzonym profilem zaufanym ePUAP,
- 3) zastosowanie innych technologii do identyfikacji użytkownika

II. Sposoby 1) i 2) obligatoryjne, natomiast 3) – dobrowolny.

Zmiany w k.p.a.

I. Wymogi co do treści:

art..19b ust.4 ustawy o informatyzacji

Jeżeli wzór podania określają odrębne przepisy, to umieszczenie wzoru dokumentu elektronicznego przez organy administracji publicznej w centralnym repozytorium jest równoznaczne z określeniem wzoru wnoszenia podań, o których mowa w art. 63 § 3a ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.).

E-PUAP

Art. 19a. 1. Minister właściwy do spraw informatyzacji zapewnia funkcjonowanie ePUAP.

2. Minister właściwy do spraw informatyzacji jest administratorem danych użytkowników ePUAP w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych.

Podpisy elektroniczne według noweli ustawy o informatyzacji

Art. 20a. 1. Identyfikacja użytkownika systemów teleinformatycznych udostępnianych przez podmioty określone w art. 2 następuje przez zastosowanie kwalifikowanego certyfikatu lub profilu zaufanego ePUAP.

2. Podmiot publiczny, który używa do realizacji zadań publicznych systemów teleinformatycznych, może umożliwiać użytkownikom identyfikację w tym systemie przez zastosowanie innych technologii, chyba że przepisy odrębne przewidują obowiązek dokonania czynności w siedzibie podmiotu publicznego.

Usługi e-PUAP (według projektu)

Do usług wspólnych udostępnianych przez ePUAP należą w szczególności:

- **tworzenie, obsługa i czasowe składowanie dokumentów przez osoby fizyczne i podmioty,**
- **przesyłanie dokumentów,**
- **automatyczna wymiana danych między ePUAP a innymi systemami teleinformatycznymi,**
- **identyfikacja użytkowników i rozliczalność ich działań,**
- **obsługa podpisu elektronicznego, tworzenie usług złożonych,**
- **obsługa płatności elektronicznych**

Zmiany w k.p.a.

Pozostaje bez zmian:

Art. 61 § 3a. Datą wszczęcia postępowania na żądanie strony wniesione drogą elektroniczną jest dzień wprowadzenia żądania do systemu teleinformatycznego organu administracji publicznej

Zmiany w k.p.a.

Obecnie:

Art. 63. § 4. Organ administracji publicznej obowiązany jest potwierdzić wniesienie podania, jeżeli wnoszący je tego zażąda.

Według noweli:

§ 4. Organ administracji publicznej obowiązany jest potwierdzić wniesienie podania, jeżeli wnoszący je tego zażąda. W przypadku wniesienia podania w formie dokumentu elektronicznego, organ obowiązany jest potwierdzić wniesienie podania przez doręczenie urzędowego poświadczenia odbioru na wskazany przez wnoszącego je adres elektroniczny.

Zmiany w k.p.a.

Dodany w noweli element podkreślony:

Art. 73. § 1. W każdym stadium postępowania organ administracji publicznej obowiązany jest umożliwić stronie przeglądanie akt sprawy oraz sporządzanie z nich notatek i odpisów.

§ 2. Strona może żądać uwierzytelnienia sporządzonych przez siebie odpisów z akt sprawy lub wydania jej z akt sprawy uwierzytelnionych odpisów, o ile jest to uzasadnione ważnym interesem strony.

§ 3. W przypadku pism w formie dokumentu elektronicznego wnoszonych do organu administracji publicznej lub przez niego doręczanych organ może zapewnić stronie dostęp do nich w swoim systemie teleinformatycznym, po identyfikacji strony w sposób określony w przepisach ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

Zmiany w k.p.a.

Według noweli:

Art. 107§ 1. Decyzja powinna zawierać: oznaczenie organu administracji publicznej, datę wydania, oznaczenie strony lub stron, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne, pouczenie, czy i w jakim trybie służy od niej odwołanie, podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do wydania decyzji lub, jeżeli decyzja wydana została w formie dokumentu elektronicznego, powinna być opatrzona bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu. Decyzja, w stosunku do której może być wniesione powództwo do sądu powszechnego lub skarga do sądu administracyjnego, powinna zawierać ponadto pouczenie o dopuszczalności wniesienia powództwa lub skargi.

Tożsame zmiany w przypadku innych dokumentów doręczanych przez organ administracji publicznej: postanowienia (art. 124), wezwania (art. 54), zawiadomienia o sposobie załatwienia skargi i wniosku (art. 238)

Zmiany w k.p.a.

A.

Obecnie:

Art. 109. § 1. Decyzję doręcza się stronom na piśmie.

Według noweli:

§ 1. Decyzję doręcza się stronom na piśmie lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

B.

Obecnie:

Art. 125. § 1. Postanowienia, od których służy stronom zażalenie lub skarga do sądu administracyjnego, doręcza się na piśmie.

Według noweli:

§ 1. Postanowienia, od których służy stronom zażalenie lub skarga do sądu administracyjnego, doręcza się na piśmie lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej

Zmiany w k.p.a.

Obecnie:

Art. 220. § 1. Organ administracji publicznej nie może żądać zaświadczenia na potwierdzenie faktów lub stanu prawnego, znanych organowi z urzędu bądź możliwych do ustalenia przez organ na podstawie posiadanej ewidencji, rejestrów lub innych danych albo na podstawie przedstawionych przez zainteresowanego do wglądu dokumentów urzędowych (dowodu osobistego, dowodów rejestracyjnych i innych).

Według noweli :

§ 1. Organ administracji publicznej nie może żądać zaświadczenia na potwierdzenie faktów lub stanu prawnego, jeżeli:

- 1) znane są one organowi z urzędu;**
- 2) możliwe są do ustalenia przez organ na podstawie:**
 - a) posiadanych przez niego ewidencji, rejestrów lub innych danych,**
 - b) rejestrów publicznych posiadanych przez inne podmioty publiczne, do których organ ma dostęp w drodze elektronicznej na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne,**
 - c) wymiany informacji z innym podmiotem publicznym na zasadach określonych w przepisach o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne,**
 - d) przedstawionych przez zainteresowanego do wglądu dokumentów urzędowych (dowodu osobistego, dowodów rejestracyjnych i innych).**

Zmiany w art. 220 k.p.a.

- 1) Znaczenie art. 220 k.p.a.**
- 2) Rozumienie pojęć:**
 - a) Dostęp do rejestrów publicznych w drodze elektronicznej**
 - b) Wymiana informacji z innym podmiotem publicznym**
- 3) Możliwość ustalenia faktów lub stanu prawnego**
 - a) możliwość prawna**
 - b) możliwość faktyczna**

Zmiany w art. 220 k.p.a.

Dostęp do rejestrów publicznych w drodze elektronicznej

Art. 15 ust.1 Podmiot prowadzący rejestr publiczny zapewnia podmiotowi publicznemu albo podmiotowi niebędącemu podmiotem publicznym, realizującym zadania publiczne na podstawie odrębnych przepisów albo na skutek powierzenia lub zlecenia przez podmiot publiczny ich realizacji, nieodpłatny dostęp do danych zgromadzonych w prowadzonym rejestrze, w zakresie niezbędnym do realizacji tych zadań.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 września 2005 r. w sprawie sposobu, zakresu i trybu udostępniania danych zgromadzonych w rejestrze publicznym (Dz.U. Nr 205, poz. 1692)

Zmiany w art. 220 k.p.a.

Tryb określony w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 27 września 2005 r. w sprawie sposobu, zakresu i trybu udostępniania danych zgromadzonych w rejestrze publicznym:

- Dane zgromadzone w rejestrze udostępnia się podmiotom na ich wniosek złożony w formie pisemnej albo elektronicznej. Wzór wniosku określa załącznik do rozporządzenia.
- „Dane zgromadzone w rejestrze udostępnia się na warunkach, w sposób, w zakresie i w terminie określonym w przepisach, na których podstawie jest prowadzony rejestr”. Podmiot prowadzący rejestr zamieszcza informacje o tym w Biuletynie Informacji Publicznej.
- „Kierownik jednostki organizacyjnej, w której jest prowadzony rejestr, informuje w sposób powszechnie dostępny, w tym w Biuletynie Informacji Publicznej, o warunkach zabezpieczeń technicznych i organizacyjnych niezbędnych do uzyskania dostępu do danych zgromadzonych w rejestrze.”

Zmiany w art. 220 k.p.a.

Wymiana informacji z innym podmiotem publicznym

- 1) Art. 16 ust.1 Podmiot publiczny, organizując przetwarzanie danych w systemie teleinformatycznym, jest obowiązany zapewnić możliwość przekazywania danych również w postaci elektronicznej przez wymianę dokumentów elektronicznych związanych z załatwianiem spraw należących do jego zakresu działania, wykorzystując informatyczne nośniki danych lub środki komunikacji elektronicznej
- 2) Pojęcie „wymiana informacji” zostało użyte w art. 16 ust.2

Zmiany w k.p.a.

Według noweli:

Art. 217. § 1. Organ administracji publicznej wydaje zaświadczenie na żądanie osoby ubiegającej się o zaświadczenie.

§ 2. Zaświadczenie wydaje się, jeżeli:

- 1) urzędowego potwierdzenia określonych faktów lub stanu prawnego wymaga przepis prawa,**
- 2) osoba ubiega się o zaświadczenie ze względu na swój interes prawny w urzędowym potwierdzeniu określonych faktów lub stanu prawnego.**

§ 3. Zaświadczenie powinno być wydane bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w terminie siedmiu dni.

§ 4. Zaświadczenie wydaje się w formie dokumentu elektronicznego, opatrzonego bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu, jeżeli zażąda tego osoba ubiegająca się o zaświadczenie.

Dziękuję za uwagę

gsibiga@inp.pan.pl